

ಮಹಾಶಿಲಾ ತಾಣಕ್ಕೆ ಪಯಣ

(39ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಇವಲ್ಲದೆ, ಅಪರೂಪದ ಇನ್ನೆರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಕಲ್ಲುಗಳಿವೆ. ತುಂಡುಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಇಟ್ಟು ಸುಮಾರು 60 ಸೆಂ.ಮೀ. ಎತ್ತರದ ಕಂಬಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ದಪ್ಪದ ಚಿಪ್ಪಡಿಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಣ್ಣ ಗವಿಯ ಮುಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಡು ಕಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮನೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವು ನೆಲೆಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ನೆಲೆಯ ಸಮೀಪ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನ ತಳವಾರನ ಮೂಲೆ ಎಂಬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜನವಾಸ್ತವ್ಯದ ನೆಲೆಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

3000 ವರ್ಷ ಹಿಂದಕ್ಕೆ..

ಹಿರೇಬೇಣಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2000 ರಿಂದ 3400 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾವುಗಳು ಪಯಣಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ಜನರು, ಇಂದಿಗೂ ನಾವು ಬೆಳೆಯುವ ಅನೇಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ದನಕರು, ಮೇಕೆ ಹಾಗೂ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಕಲೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಇವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಘರ್ಷಣೆ, ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ಅವರನ್ನು ಸುಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಥವಾ ಹೂಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಜನರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಶಿಲೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಬೃಹತ್ ಕಲ್ಲಿನ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಸ್ಮಶಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳು ಹಾಸುಬಂಡೆಯ ಗೋರಿಗಳು (ಡೋಲ್ಮೆನ್) ಹೂಳಲಾದ ಅಥವಾ ಅರೆಹೂಳಿದ ಕೊಠಡಿಗಳು. ನಿಡಿಗಲ್ಲು (ಮೆನ್ಸಿರಗಳು) ಕಲ್ಲಿನ ವರ್ತುಲಗಳು ಹಾಗೂ ಚೂಪು ತುದಿಯ ಒರಟುಕಲ್ಲು ರಾಶಿಯಂತಹ (ಕ್ಯೆರ್ನ್) ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಮಹಾಶಿಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಸಮಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇಹದ ಕೆಲವೇ ಮೂಳೆಗಳಿವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಸಲ ದೇಹಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟ ನಂತರ ಅವರ ಬೂದಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಹಾಶಿಲೆಗಳು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸ್ಥಳವು ಮೃತರ ತಂಗುದಾಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಡಾಲ್ಮೆನ್‌ಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡವೊಂದರ ಸುತ್ತ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದು ಕುಬ್ಜರಂತಹ ಜನರ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಸ್ಥಳೀಯರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕಿಟಕಿ (ಕಿಂಡಿ)ಗಳಿರುವ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಿಟಕಿ ರಂಧ್ರಗಳ ಸಾಲು ಡಾಲ್ಮೆನ್‌ಗಳು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅವು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗೋರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಮಾರಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಹಿರೇಬೇಣಕಲ್ಲಿನ ಈ ಪುರಾತನ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ನಾಗರಿಕತೆಯೊಂದು ಇತ್ತೆಂದು ಪುರಾತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ದೃಢಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಜನರು ಗೋಪಾಲಕರೋ, ರೈತರೋ ಆಗಿದ್ದರು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜನರು ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಕೊರೆದು ಅಣೆಗಳನ್ನು ಆ ರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುದಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸುರಿದ ಬಳಿಕ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಯಂತಹ ಉಪಕರಣದಿಂದ ಮೀಟಿ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಚಿಪ್ಪಡಿ ಮೇಲೆಳೆವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗಣಿಗಳು ಶಿಲಾತಾಣದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇವೆ.

ಚಿತ್ರಬಂಡೆಗಳು

ಇಲ್ಲಿ ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿರಬಹುದು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಚಿತ್ರವಿರುವ ಶಿಲಾತಂಗುದಾಣಗಳು ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳಗಳು ಆಗಿದ್ದಿರಬಹುದು.

ಬೇಟೆಯಾಡುವಾಗಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿರಬಹುದು. ಕಾಲಕಳೆಯಲು ಗೀಚಿದ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಹಿರೇಬೇಣಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 17 ತಂಗುದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದವರೆಂದರೆ ಇ.ವಿ. ಮನ್ರೋ, ಆ. ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಶರಣಬಸಪ್ಪ ಕೋಲ್ಕಾರ್‌ರವರು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಇಂದು ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಬನ್ ಕಾಲಮಾಪನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಕಾಲಗಣನೆ ಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಬದಲಿಗೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರುವ ಚಿತ್ರಕಾರರು ಮಹಾಶಿಲಾಯುಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆಕಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಜನರು ಇವರಿಗೂ ಪುರಾತನ ಕಾಲದವರು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಈಟಿ, ಭರ್ಚಿ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣಗಳು ಕೊಡಲಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ, ಸಾರಂಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ಜನರು ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೂ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಇಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಕುಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಲು ಬಳಸುವ ಕಾವಿಬಣ್ಣ ದಿಂದಲೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಮಟೈಟ್ ಎಂಬ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆಸಿ ಕಾವಿಬಣ್ಣ, ಮೇಣ ಬಳಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಂಟನ್ನು ಸೇರಿಸಿರಬಹುದು.

ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗೆ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ (1958) ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗ ಫಲಕಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಕೆಳಗಿಂದ ಕಲ್ಲು, ಪೊಟರೆ, ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ ಕಾಲ್ಚಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿರುವ ಫಲಕಗಳು ತೋರುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಂಚರಿಸಬೇಕು. ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳು ಹಸಿರನ್ನು ಹೊದ್ದು ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಬಂಡೆಗಳು ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ರೂಪಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಬಂಡೆಗಳು ನುಣುಪಾಗಿದ್ದು ಜಾರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಹಿರೇಬೇಣಕಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಬಿಳಿಬಾವಿ, ಶಿವಪುರ, ಮಲ್ಲಾಪುರ, ಚಿಕ್ಕ ರಾಂಪುರ, ಅಂಜನಹಳ್ಳಿ, ಆನೆಗೊಂದಿ, ಹಂಪಿ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಬೆಟ್ಟದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರತಗವಿಗಳು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ಕಾಲದ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಕಸಬು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟುಳಿಗಳು, ಮನರಂಜನೆ, ಪರಿಸರ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ವರ್ಣಚಿತ್ರಕಲೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ಮಾರಕರ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಈ ಗವಿಚಿತ್ರಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ.